Notat

Norconsult

Oppdragsgiver: AHUS
Oppdragsnr.: 52304406 Dokumentnr.: NAT-01

Detaljregulering av Felt I, Ahus- Naturmangfold

Innhold

1 Innledning **2**

1.1 Naturgrunnlag 2

1.2 Metode og kunnskapsgrunnlag 3

2 Resultater **5**

3 Avbøtende tiltak **7**

3.1 Fremmede arter 8

4 Naturmangfoldloven **9**

5 Referanser **11**

Notat

Norconsult

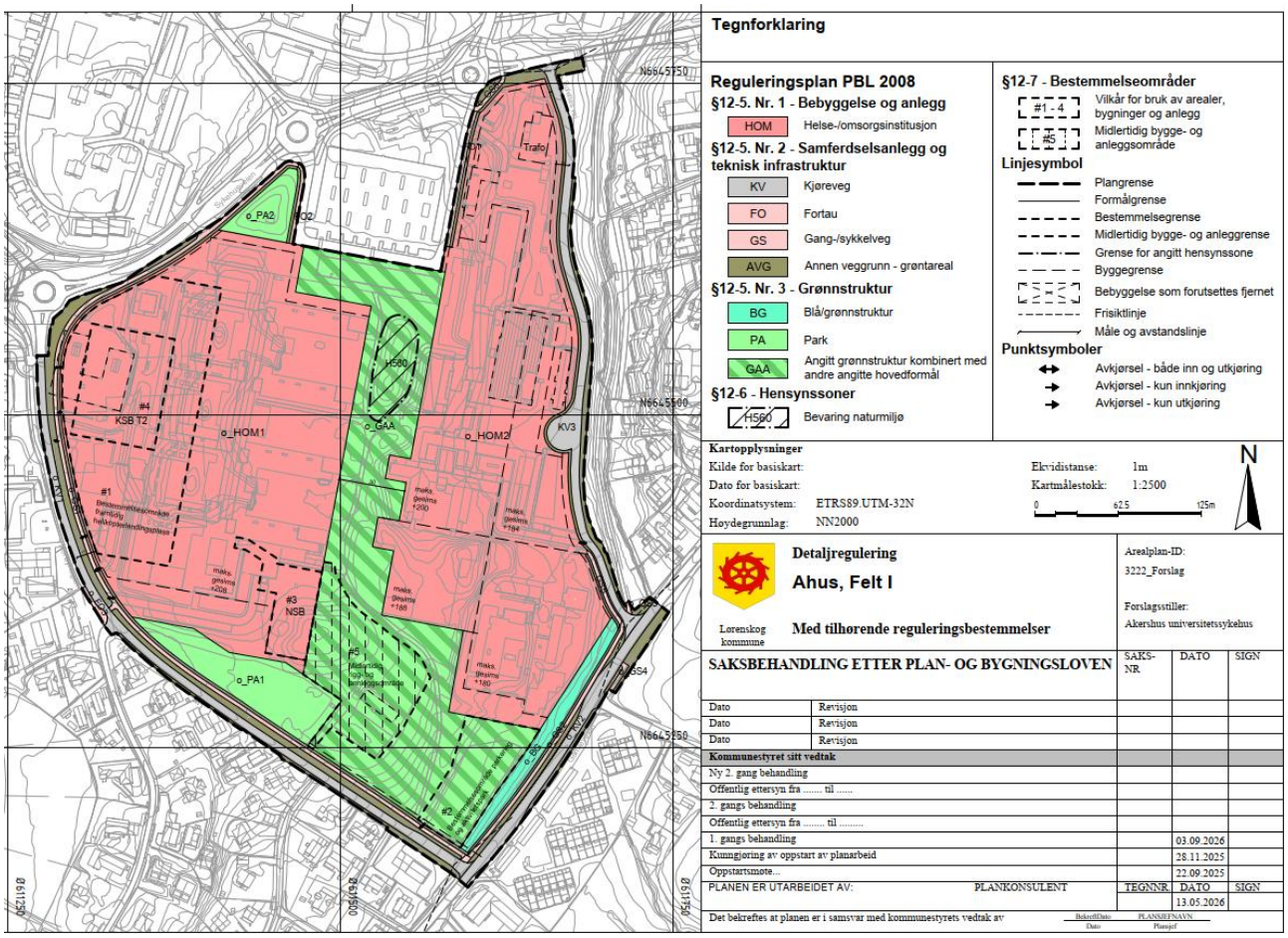
Oppdragsgiver: AHUS

Oppdragsnr.: 52304406 Dokumentnr.: NAT-01

1 Innledning

Hensikten med planarbeidet er å sikre nødvendig kapasitetsøkning på Ahus. Det skal legges til rette for et nytt somatikkbygg på kort sikt og nye sykehusbygg i et lengre tidsperspektiv. Det er også behov for å sikre en framtidig, eventuell, landingsplass for helikopter i tilknytning til sykehusets akuttmottak. I tillegg omfatter planarbeidet tilhørende adkomster, parkering, gang-/sykkelveier m.m.

I planinitiativet er det gjort en vurdering av at planen ikke vil utløse krav om konsekvensutredning. Dette er begrunnet med at planlagt utbyggingsvolum ikke overskrider terskelverdien i forskriften, vedlegg I, punkt 24, (15 000 m2). Planområdet med arealformål er vist i figur 1.

Figur 1: Planområdet omfatter det areal som i dag benyttes til sykehusbygg, samt tilhørende infrastruktur.

1.1 Naturgrunnlag

Planområdet ligger i Lørenskog kommune, og omfatter arealer som Akershus universitetssykehus i dag benytter. Området grenser til bilveier og boligområder. Influensområdet er satt til planområdet, og består av, i tillegg til sykehusbebyggelse, plenareal, parkeringsplasser og et skogholt i sør. Det har vært mye aktivitet i området de siste 70 årene, hvor nesten alt areal tidligere har vært anleggsområde. Unntaket fra dette er skogholtet sør i planområdet, som har vært intakt til nyere tid (se Figur 2, 1997).

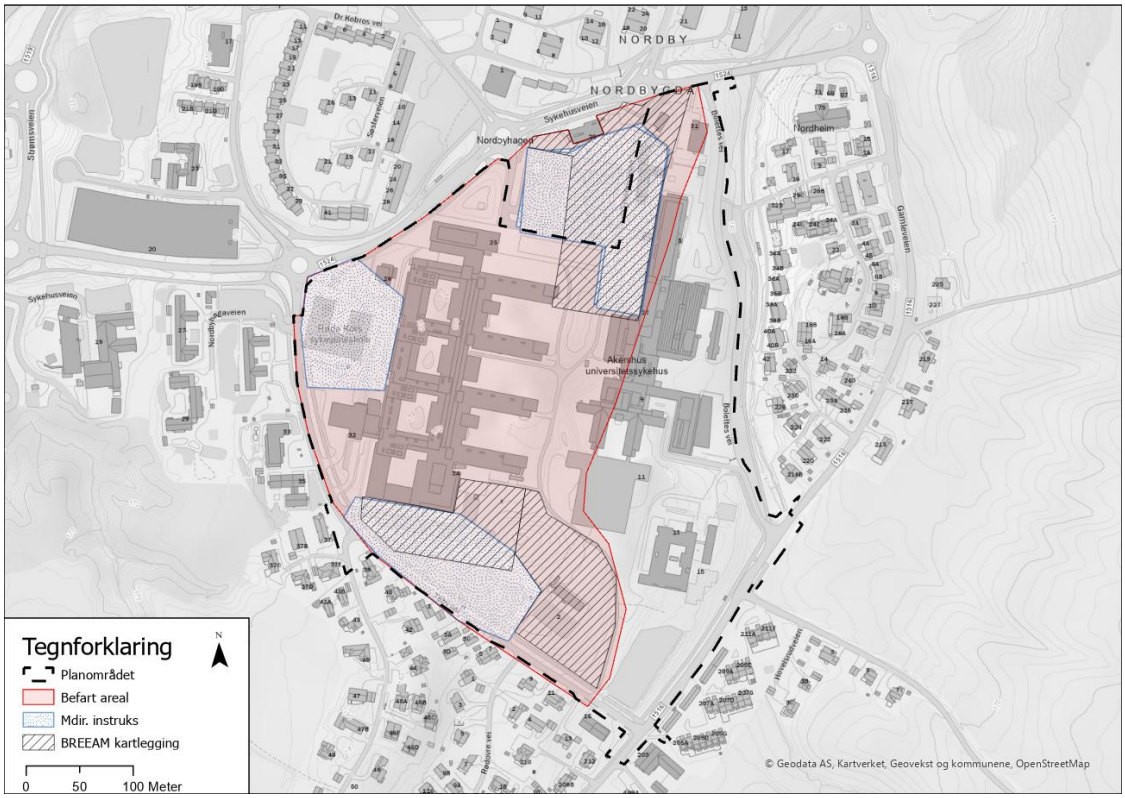
Figur 2. Flyfoto over planområdet de siste 70 år.

1.2 Metode og kunnskapsgrunnlag

Området ble kartlagt av en økolog i 2024 som del av BREEAM-dokumentasjonen for det planlagte byggeprosjektet på tomten. Kartleggingen omfattet en grundig gjennomgang av eksisterende vegetasjon [1], og benyttet en metode som ofte er mer omfattende enn den som vanligvis anvendes i plansaker. Ved denne typen kartlegging vurderes alle grønne arealer, og kartleggingen begrenses ikke til rundskriv T-2/16. Kartleggingen dekker ikke hele planområdet (Figur 3), men ga en god oversikt over aktuelle verdier. Noen av områdene er kartlagt i henhold til Miljødirektoratets instruks, men dette utgjør en mindre del av tomten. I den østlige delen av planområdet, som ikke var inkludert i den opprinnelige kartleggingen, er det ikke naturtypekartlagt. Her er det brukt google street view og flyfoto for å gjøre en potensialvurdering for funn av naturtyper. Uten en fysisk kartlegging foreligger det alltid noe usikkerhet for tilstedeværelse av arter og

naturtyper, men siden området i stor grad er påvirket av menneskelig aktivitet, anses det at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å gjøre vurderinger av naturmangfoldet i planområdet.

Vedrørende fremmede arter baserer denne rapporten seg på funn fra 2024 og artsregistreringer i artskart (REF). Siden fremmede arter har et stort spredningspotensial, skal det gjennomføres en ny kartlegging innenfor vekstsesong. Eventuelle nye forekomster kan medføre endringer i plan for håndtering av fremmede arter.

Figur 3. Oversiktskart over gjennomførte kartlegginger.

Ved vurdering av verdi og påvirkning for delområder er metodikken i Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredning av naturmangfold (M-1941) benyttet [2], men ettersom tiltaket ikke er underlagt krav om konsekvensutredning, er ikke alle elementer av denne metodikken inkludert.

2 Resultater

Eksisterende natur

Planområdet er i sin helhet sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Området domineres av utbygde arealer med sykehusbygg, veier og harde flater. Mellom bygningene finnes grøntområder som i hovedsak består av plener med vanlige plenarter, og som framstår som en del av et anlagt og regelmessig skjøttet uteområde uten særlig potensiale for naturmangfold. Sør i planområdet finnes et mindre skogholt hvor det er etablert lekeplass mellom trærne. Skogholtet består av gran, furu og bjørk, og er av liten størrelse. Området gis **noe verdi** som funksjonsområde for alminnelig forekommende arter. Alle enkeltstående trær i planområdet vurderes å være plantet i forbindelse med en utomhusplan. Det er ikke observert vegetasjon av stor økologisk betydning.

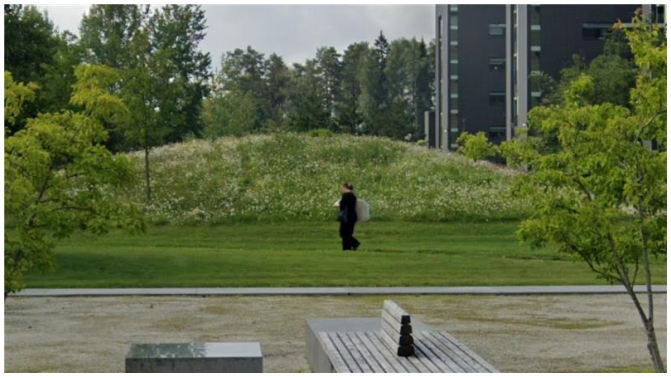

Figur 4. Skogholtet sør i planområdet med stier og lekeplassområder.

En rødlistet art, marianøkleblom (VU), har tidligere blitt registrert i området. Arten finnes på en konstruert gresshøyde og er trolig plantet der med hensikt å spre seg. Området har blitt betydelig endret, hvor området i 2011 var et anleggsområde og det har tidligere stått bygninger på høyden. Forekomsten stammer derfor sannsynligvis fra innhenting av nærliggende arter. Etter kontakt med observatøren (Jan Wesenberg) er det bekreftet at det er den rødlistede arten og ikke hagevarianten. Området er det funksjonsområde for en sårbar (VU) art og gis derfor **stor verdi**.

Figur 5. Konstruert høyde med forekomst av marianøkleblom (VU), arten er ikke synlig å bildet da befaring ble gjennomført etter at området ble slått.

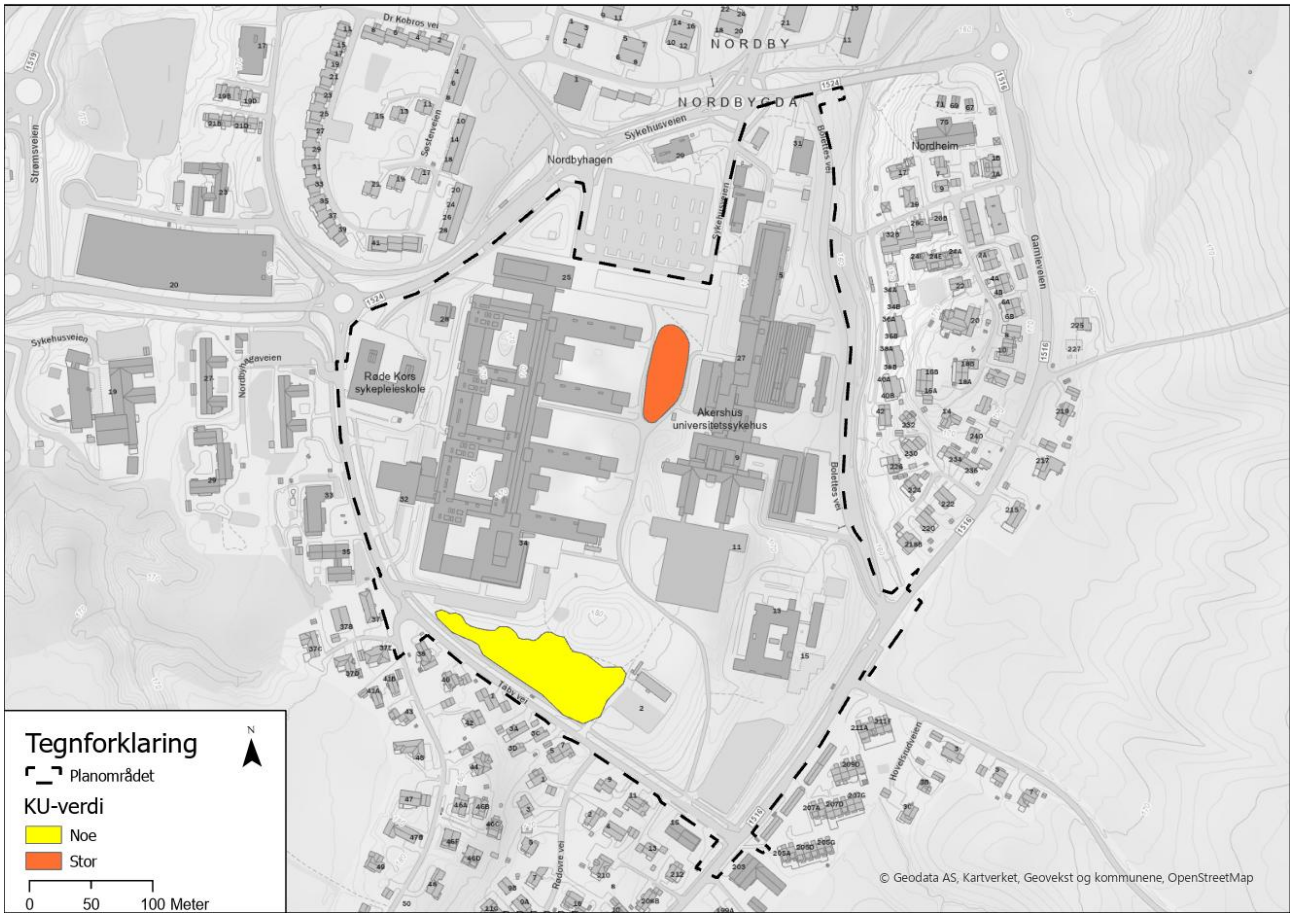

Figur 6. Bildet er fra Google Streetview 2024

Videre er det tidligere gjort artsregisteringer av flere fugler innenfor tomten, hvorav flere er rødlistet; fiskemåke (VU), gråmåke (VU), gulspurv (VU), grønnfink (VU), tårnseiler (NT) og stær (NT). Måkeartene er bakkehekkende fugler og benytter trolig takene på eksisterende bygg som hekkeområde. Skogholtet i sør ansees som et økologisk funksjonsområde for gulspurv, grønnfink og stær.

Basert på Google Street View, ser det ut til at den østlige delen av planområdet (som ikke er kartlagt) ikke inneholder spesielle naturverdier. Området har enkle trerekker med bjørk og osp, mens andre vegetasjonsflater består hovedsakelig av opparbeidet plen. Det kan ikke utelukkes at det finnes fremmede arter langs veikantene.

Samlet sett fremstår planområdet som et sterkt menneskepåvirket område med begrensede naturverdier. Områdets funksjon og utforming er i stor grad knyttet til eksisterende bebyggelse og infrastruktur, og det er ikke registrert naturtyper eller artsforekomster som indikerer høy verdi for naturmangfoldet innenfor planområdet.

Figur 7. Delområde med skogholtet gis noe verdi, og den konstruerte gresshøyden med forekomst av marianøkleblom (VU) gis stor verdi.

Påvirkning

Skogholtet reguleres som grønnstruktur, hvor dagens tilstand og bruk skal fortsette. Området er i dag regulert med formål til offentlig bygg – institusjon, og det er positivt at området får et nytt formål som tar vare på eksisterende vegetasjon. Eventuelle inngrep er begrenset til fjerning av enkelttrær, og det vurderes at dette totalt sett ikke vil påvirke områdets funksjon for alminnelige forekommende arter.

Ved gresshøyden hvor marianøkleblom (VU) har etablert seg, regulert til offentlig bygg – institusjon. Ny reguleringsplan legger inn en hensynsone for naturmiljø rundt gresshøyden. Dette vil sikre at pågående skjøtselsarbeid fortsetter, og at arealet ikke benyttes i forbindelse med anleggsarbeid til f.eks. masselagring. Dette er en forbedring fra gjeldene reguleringsplan.

3 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak er forslag til hvordan påvirkning på naturmangfold kan minimeres i anleggs- og driftsfase. I denne planen er de mest relevante tiltakene allerede innarbeidet i reguleringsplanen, noe som bidrar positivt til å ivareta eksisterende naturverdier.

For å ivareta forekomsten av marianøkleblom (VU) er det innarbeidet en hensynssone (naturmiljø) rundt gresshøyden hvor arten har etablert seg. Hensynssonen skal sikre at området skjermes mot inngrep og unødvendig slitasje i anleggs- og driftsfase, og at eventuelle tiltak i eller nær sonen avklares særskilt. Dagens skjøtsel videreføres for å opprettholde egnede forhold for arten over tid. Skogholtet er lagt inn som grøntstruktur, noe som er en forbedring fra dagens regulering.

Ved etablering av nye bygg bør arbeid som medfører mye støy, herunder riving eller sprenging, så langt som mulig ikke gjennomføres i hekkeperioden, da det kan hekke fugler på eksisterende bygningstak. Dersom tiltak likevel må gjennomføres innenfor hekkeperioden, bør arbeidet påbegynnes før hekkesesongen starter, slik at artene kan finne alternative reirlokaliteter.

3.1 Fremmede arter

Kartlegging av fremmede arter skal utføres før oppstart av byggearbeidet. Den tidligere kartleggingen i forbindelse med BREEAM-dokumentasjon for Ahus anses å være for gammel til å gi en pålitelig vurdering av infiserte områder. Det vil derfor bli gjennomført en ny kartlegging av fremmede arter før arbeidet igangsettes.

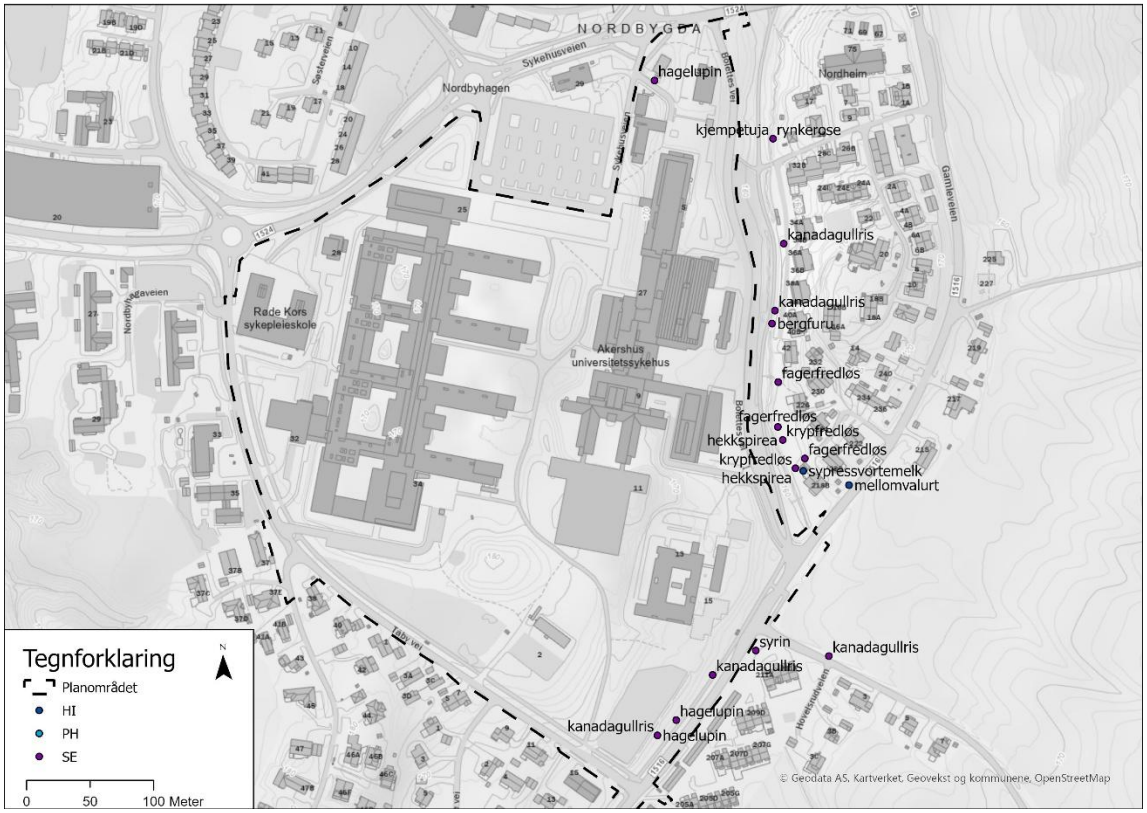
Gravearbeid og flytting av masser til andre områder kan medføre en risiko for spredning av fremmede arter til «rene områder», både i og utenfor tiltaksområdets grenser. Risikoen er størst når massene er infisert med arter formerer seg vegetativt (med avkappede plantedeler). For arter som spres via frø, kan store mengder frø være lagret i toppmassene rundt arten og spres til nye områder ved flytting av løsmasser. Det er også en risiko knyttet til selve transporten av massene, hvor frø og plantedeler kan feste seg til transportmidler, maskiner eller annet anleggsutstyr, og spre seg videre derfra. Pga. grunnforhold er det oppgitt at større menger masser som graves ut i forbindelse med nye tiltak ikke skal mellomlagres i planområdet. Masser som fraktes ut av planområdet deklareres ift. forurensning og fremmede arter, slik at massehåndteringen skjer på riktig måte.

Det er utbyggers ansvar å forhindre spredning av fremmede arter til nye områder jf. Naturmangfoldloven § 28. Spredning kan forhindres gjennom gode rutiner for bruk og forflytning av masser og anleggsmaskiner, samt en plan for håndtering av de infiserte massene.

Fremmede arter er arter som ikke forekommer naturlig i Norge. Med dette menes arter som ble innført til Norge etter år 1800, og har vært sammenhengende reproduserende uten menneskelig hjelp i mer enn 10 år. Fremmedarter utgjør en risiko for naturmangfold ved å fortrenge stedegne arter og endre lokale økosystemer og diversitet. I Norge gjennomfører Artsdatabanken risikovurderinger av fremmede arter, og resultatene publiseres på Fremmedartslista [3]. Hvilken risiko hver art utgjør, bestemmes ut fra artens økologiske effekt og potensial for spredning og etablering. Graving i infiserte masser kan medføre en betydelig risiko for slik spredning, og det er derfor utarbeidet en veileder (M-982, [3]) som beskriver hvilke arter som krever tiltak og hvordan dette skal håndteres.

Det ble under befaring i 2024 gjort funn av fremmedarten hagelupin (SE) lengst nord i planområdet. Registeringer i artskart viser også forekomst av hagelupin og kanadagullris (SE) lengst sør i planområdet, samt hagelupin like utenfor plangrensen i øst (figur 8). Artskart [4] viser også flere registeringer av fremmede arter like utenfor plangrensen, noe som indikerer flere forekomster.

Reguleringsplanen stiller krav til gjennomføring av fremmedartkartlegging i siste vekstsesong før tiltak finner sted.

Figur 8. Forekomst av fremmede arter (2024) i og utenfor planområdet.

4 Naturmangfoldloven

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for planområdet vurderes som tilstrekkelig for å foreta en faglig forsvarlig vurdering av tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet. Området er kartlagt av fagkyndig innenfor relevant tidsrom i vekstsesongen, og det foreligger et godt nok datagrunnlag for vurdering av naturtyper, vegetasjon og artsforekomster. Planområdet er oversiktlig, og det er i liten grad knyttet usikkerhet til hvilke naturverdier som kan bli berørt av tiltaket. Den østlige delen av planområdet er ikke kartlagt, og det foreligger dermed noe usikkerhet knyttet til dette. Det er likevel vurdert at potensialet for at det forkommer verdifull natur her er svært lav.

§ 9 – Føre-var-prinsippet

Ettersom kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt, kommer føre-var-prinsippet i § 9 i begrenset grad til anvendelse.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Planområdet er i stor grad preget av eksisterende utbygging og menneskelig aktivitet. Tiltaket vurderes derfor å ikke bidra til økt samlet belastning på økosystemene i området. Inngrepet medfører ikke vesentlig tap av sammenhengende naturarealer eller viktige økologiske funksjoner, og innføring av grønnstruktur og henynssone bidrar positivt til eksisterende naturverdier.

§ 11 – Kostnadene ved miljøforringelse

Prinsippet om at kostnadene ved eventuell miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver legges til grunn for gjennomføring av tiltaket. Eventuelle nødvendige tiltak for å unngå eller redusere negativ påvirkning på naturmangfoldet, inkludert tiltak knyttet til anleggsfase og håndtering av fremmede arter, forutsettes ivaretatt av tiltakshaver i tråd med naturmangfoldloven § 11.

§ 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres med miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder som reduserer risiko for skade på naturmangfoldet. Dette gjelder særlig i anleggsfasen, hvor det skal legges vekt på skånsom gjennomføring, god massehåndtering og tiltak som begrenser uønskede påvirkninger på vegetasjon og omkringliggende arealer.

5 Referanser

[1] Grønn Byggallianse, «BREEAM-NOR v6.1.1 Teknisk Manual».

[2] Miljødirektoratet, «Håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø | M-1941,» 2026. [Internett]. Available: https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/.

[3] Miljødirektoratet og Sweco, «Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter,» M-982, 2018.

[4] Artsdatabanken, «Artskart,» 2026. [Internett]. Available: http://artskart.artsdatabanken.no/.

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J01	2026-04-15	Til fagkontroll	marnie	linlun	GurBre
J02	2026-05-05	Oppdatert plankart	marnie	linlun	GurBre

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.